

NOTA VOOR DE RAAD

Datum: 7 september 2018	Nummer raadsnota: BI.0180400
Onderwerp: Meerjarenbegroting 2019-2022	

Portefeuillehouder: Willemssen	Bijlagen: 1. Boekwerk meerjarenbegroting 2019- 2022 2. Bijlagenboek begroting 2019	Ter inzage:
--	--	--------------------

Voorstel:

1. Vast te stellen de meerjarenbegroting 2019-2022;
2. Het voorziene tekort over 2019, zijnde € 1.880.000, dekken uit de bestemmingsreserve sociaal domein;
3. € 7 miljoen overhevelen vanuit de Algemene reserve grondbedrijf (ABR) naar de vrije reserve, en deze labelen voor de (ver)nieuwbouw stadhuis;
4. De investeringskredieten conform bijlage 3 van de programmabegroting 2019-2022 te delegeren aan het college.

Samenvatting

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2019-2022 aan. De begroting 2019-2022 vertaalt de ambities van het bestuursakkoord 'Samen op weg naar 2030' in doelstellingen, activiteiten en bijbehorende beschikbare middelen. Daarnaast staat deze begroting vooral in het teken van het op een reëel brengen en beheersen van de uitgaven binnen het sociaal domein, en dan met name jeugd en Wmo.

De overheveling van jeugdzorg en Wmo (hulp bij het huishouden) naar gemeenten in 2015 is gepaard gegaan met omvangrijke bezuinigingen. Nu, bijna vier jaar later, moeten we concluderen dat gemeenten niet aan deze opgave kunnen voldoen. Bijna alle gemeenten in ons land hebben de afgelopen jaren, uit eigen middelen, geld moeten bijleggen bij de uitvoering van taken op het gebied van jeugdzorg en Wmo.

Op basis van deze inzichten trekken wij de onvermijdelijke conclusie dat, voor het garanderen van een toegankelijke en kwalitatief aanvaardbare jeugdzorg en Wmo, de budgetten voor beide posten in onze begroting aanzienlijk verhoogd moeten worden. Daarom stellen wij u in deze begroting voor de budgetten voor jeugdzorg en Wmo structureel met respectievelijk € 3,5 miljoen en € 1 miljoen te verhogen. Deze verhoging leidt tot een eenmalige overschrijding in 2019 van ruim € 1,8 miljoen; de jaren erna sluiten de begroting af met licht positieve getallen. Wij stellen uw raad voor deze overschrijding over 2019 te dekken uit de reserve sociaal domein, die juist in het leven is geroepen om financiële tegenvallers binnen het sociaal domein op te vangen.

De aanzienlijke toename van het budget voor Wmo en jeugdzorg heeft ertoe geleid dat wij uw raad nu een begroting aanbieden waaruit daadwerkelijk alle lucht geperst is.

Tegenvallers in de lopende begroting kunnen dus niet meer worden opgevangen door een beroep te doen op deze stelposten. Tegelijkertijd is het ook ongewis of de taakstellingen binnen Wmo en sociaal domein gehaald zullen worden; hier lopen wij een risico van € 3,2 miljoen meerjarig. Los hiervan

blijven we ook onze ambities houden voor de toekomst van onze gemeente, welke zijn vastgelegd in het bestuursakkoord 2018-2022, maar zeker ook in de Toekomstvisie Oosterhout 2030. Ambities die niet gerealiseerd kunnen worden zonder dat daarvoor (extra) financiën gevonden worden. Het is onze verantwoordelijkheid om binnen ons eigen domein en binnen onze eigen begroting hierop voor te sorteren. We zullen structureel geld moeten zien vrij te maken om ervoor te zorgen dat onze ideeën voor de toekomst van onze gemeente ook daadwerkelijk verder komen. Een dergelijk proces zal niet zonder slag of stoot gaan, maar het is ons inziens een absolute voorwaarde voor een in alle opzichten gezond en toekomstbestendig Oosterhout. In de Perspectiefnota 2020 zullen wij deze beleidslijn verder uitwerken in concrete voorstellen.

Wat willen we bereiken?

De begroting 2019-2022 geeft het volgende beeld:

(bedragen * € 1.000)

Exploitatie	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten	158.399	156.202	158.794	153.917	145.298	145.958
Baten	154.849	153.781	153.656	151.373	142.625	144.301
Subtotaal programma's	3.550	2.421	5.138	2.544	2.673	1.656
Storting in reserves	10.382	7.485	10.471	19.027	1.082	1.063
Onttrekking aan reserves	13.116	9.906	15.609	22.015	3.814	3.498
Resultaat	816	0	0	-443	-59	-779
	nadeel	neutraal	neutraal	voordeel	voordeel	voordeel

De begroting 2019 sluit met een saldo van € 0. Per saldo laat de begroting 2019 een tekort zien van € 1.880.000. Dit voorziene tekort wordt in 2019 onttrokken uit de bestemmingsreserve sociaal domein, waardoor de begroting 2019 op nul loopt. Vanaf het jaar 2020 laat de begroting 2020 een (licht) positief beeld zien.

In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht gegeven van de ontwikkeling van het saldo ten opzichte van de begroting 2018.

(bedragen * € 1.000, - = voordeel)

Exploitatieresultaat	Para graaf	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	
Geactualiseerde begroting 2018		-984	158	1.085	1.085	V/N
Mutaties:						
Wijzigingen op de programma's excl. algemene uitkering	6.5	6.602	5.144	5.712	5.417	N
Algemene uitkering	6.8	-5.049	-6.483	-7.627	-8.292	V
Personele kosten	6.6	2.129	2.266	2.335	2.335	N
Gesloten systemen	6.7	-1.110	-1.620	-1.750	-1.613	V
Kapitaallasten	6.9	-188	-1.785	-125	41	V/N
Treasury	6.9	125	420	398	266	N
Mutaties reserves	6.12	-1.525	1.457	-88	-18	V/N
Saldo begroting 2018		0	-443	-59	-779	-V

Voor een nadere toelichting van de wijzigingen in de begroting 2019 ten opzichte van de begroting 2018, verwijzen wij naar de paragrafen zoals deze in bovenstaande tabel zijn genoemd. Enkele van de meest in het oog springende aanpassingen in de begroting 2019 betreffen:

- De budgetten voor jeugdzorg zijn opgehoogd. In 2019 is netto € 4,5 miljoen meer beschikbaar (€ 5,5 miljoen minus taakstelling van € 1 miljoen) in de begroting, meerjarig is dit € 3,5 miljoen extra (€ 5,5 miljoen minus taakstelling van € 2 miljoen).
- De begroting is op het gebied van WMO met € 1,8 miljoen verhoogd in 2019. Meerjarig is dit verhoogd met bijna € 1 miljoen extra.
- De outputcontracten (OPC's) zijn met 2,9% geïndexeerd;
- De budgetten van de gemeenschappelijke regelingen zijn bijgesteld op basis van de vastgestelde begrotingen voor 2019;
- Voor duurzaamheid is een werkbudget opgenomen van € 150.000, oplopend naar € 200.000 in 2021.

- In deze begroting is rekening gehouden met een verlaging van de parkeertarieven op straat naar € 1,50.
- De inkomsten vanuit de algemene uitkering stijgen fors. In 2019 met € 5 miljoen oplopend naar € 8,3 miljoen extra in 2022;
- In de begroting 2019 is rekening gehouden met een loonstijging van 3% voor de nieuwe nog af te sluiten CAO;
- De personele formatie wordt ten opzichte van de begroting 2018 uitgebreid met 13,8 fte. Dit betreft extra capaciteit op het gebied van jeugd, wmo, communicatie, gegevensmanagement, integrale veiligheid, duurzaamheid en ruimtelijke ordening projecten.

Een nadere toelichting op de bovenstaande punten en de overige aanpassingen in de meerjarenbegroting vindt u terug in paragraaf 6.5.

Algemene uitkering

De meicirculaire 2018 (welke de basis vormt voor de begroting 2019) laat een financieel positief beeld zien voor de komende jaren. Naast enkele taakmutaties (waar uitgaven tegenover de hogere inkomsten vanuit het Rijk staan) ontvangt de gemeente op basis van de meicirculaire 2018 een hogere algemene uitkering.

Algemene uitkering	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
Gewijzigde begroting 2018 (basis meicirculaire 2017)	74.688	74.487	74.283	73.425
Accresontwikkeling, technische verwerking overheveling decentralisatie-uitkeringen sociaal domein naar algemene uitkering en hoeveelheidsverschillen	4.349	5.283	5.927	6.950
Subtotaal:	4.349	5.283	5.927	6.950
Stelposten				
Stelpost meerjarige onderuitputting Rijk	-300	-300	-300	-300
Vervallen stelpost opschalingskorting verkiezingsprogramma	1.000	1.500	2.000	2.500
Subtotaal:	700	1.200	1.700	2.200
Totaal bruto effect (zonder effect uitgavenkant)	5.049	6.483	7.627	8.292
Berekening eindstand o.b.v. meicirculaire 2018	79.737	80.970	81.910	82.575
Waarvan sociaal domein (voor zover niet opgenomen in algemene uitkering vanaf 2019)				
Participatie (integratie-uitkering)	6.101	5.911	5.793	5.720
Voogdij / 18+ (integratie-uitkering)	1.799	1.799	1.799	1.799
	7.900	7.710	7.592	7.519

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de mutaties voornamelijk worden veroorzaakt door de accresontwikkelingen en de overheveling van de decentralisatie-uitkeringen sociaal domein. De gelden op het gebied van het sociaal domein zijn in de maatstaven van de algemene uitkering opgenomen met ingang van 2019. Dit betekent dat de accressen in de toekomst ook effect gaan hebben op de gelden op het gebied van het sociaal domein, daar waar het eerst uitsluitend decentralisatie-uitkeringen betrof. Er zijn 26 nieuwe maatstaven bijgekomen om de gelden van het sociaal domein over de gemeenten te kunnen verdelen. Hierbij komen herverdeeleffecten naar voren, welke op dit moment nog onvoldoende inzichtelijk te maken zijn. Een aantal onderdelen van de decentralisatie-uitkering sociaal domein blijft echter voorlopig wel via een integratie-uitkering bestaan en zal dan ook niet fluctueren met veranderingen in de accressen. Het betreft in ieder geval een onderdeel Jeugd Voogdij/18+ en het onderdeel Participatie, voorheen Wajong en WSW regulier werk. Meer informatie over de ontwikkeling van de algemene uitkering vindt u in paragraaf 6.8. van de begroting 2019.

Sociaal domein

Met ingang van 2019 is de Integratie Uitkering Sociaal domein (taken jeugdzorg, AWBZ en participatie) geïntegreerd binnen de Algemene uitkering. We krijgen daar dus geen apart budget meer voor, maar een grotere algemene uitkering. Tot en met 2018 was het uitgangspunt dat de Rijksbudgetten Sociaal domein leidend waren voor onze begroting.

Omdat wij geen apart budget meer krijgen voor deze stromen met ingang van 2019, wordt ook het uitgangspunt dat het rijksbudget leidend is met ingang van 2019 los gelaten. Vanaf 2019 is de hoogte van de verwachte uitgaven leidend.

De tekorten op de producten jeugd en Wmo zijn in 2018 en verder opgelopen ten opzichte van de realisatie van 2017. Wij zullen hier in de begroting 2019 op moeten anticiperen om ook daadwerkelijk een reële sluitende begroting aan te kunnen bieden. Daarom zijn in deze begroting de budgetten voor jeugd en WMO met ingang van 2019 extra verhoogd.

Bedragen * € 1.000

Wmo	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Tekort Wmo vanuit JR 2017	1.200	1.200	1.200	1.200
Taakstelling vanuit Wmo budgetneutraal	-600	-1.200	-1.200	-1.200
Extra ophoging budget Wmo	1.200	975	975	975
Totaal extra netto budget Wmo begroting 2019-2022	1.800	975	975	975

Bedragen * € 1.000

Jeugd	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Tekort jeugd vanuit JR 2017	3.500	3.500	3.500	3.500
Taakstelling vanuit taskforce jeugd	-1.000	-2.000	-2.000	-2.000
Extra ophoging budget jeugd	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal extra netto budget jeugd begroting 2019-2022	4.500	3.500	3.500	3.500

Door deze extra verhogingen kan het college het ook in financiële zin waarmaken dat benodigde zorg wordt geleverd aan Oosterhouters die dat nodig hebben. Zoals u ziet rust er echter nog wel een meerjarige taakstelling op deze budgetten. U bent middels een brief geïnformeerd over de projecten Wmo budgetneutraal en het projectplan van de taskforce jeugd. Deze projecten moeten ervoor zorgen dat de gemeente Oosterhout meerjarig binnen de vastgestelde budgetten voor jeugd en Wmo blijft.

Gemeentelijke woonlasten

De gemeentelijke woonlasten worden gevormd door de onroerend zaakbelasting (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. In het bestuursakkoord is opgenomen dat de rioolheffing en de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend zijn en dat de OZB met maximaal het inflatiepercentage wordt verhoogd indien dat nodig is om de begroting sluitend te krijgen. In de raadsvergadering van december 2018 zal de gemeenteraad de belastingverordeningen voor 2019 voorgelegd krijgen.

OZB

In de Begroting 2019 is de totaalopbrengst OZB met een inflatiecorrectie van 2,3% geïndexeerd. De geraamde netto-opbrengst voor de OZB 2019 bedraagt aldus € 11.655.000. Op basis van de nieuwe WOZ-waardes (peildatum 1 januari 2018) zullen de tarieven voor 2019 berekend worden. In een gemiddeld geval zal dit leiden tot een stijging van ongeveer € 5,50 tot € 6 per woning.

Rioolheffing

De totale kosten voor riolering (inclusief kwijschelding) bedragen in de begroting 2019 € 5.667.000. Dit is een stijging van € 408.000 ten opzichte van de voorgaande begroting. Grote post binnen deze stijging is de ophoging van de raming kwijschelding met € 75.000. Dit zal betekenen dat het tarief voor de rioolheffing met ongeveer € 6 per woning zal stijgen naar zo'n € 210.

Afvalstoffenheffing

De totale kosten voor afvalverwijdering (inclusief kwijschelding) bedragen in de begroting 2019 € 5.732.000. In de begroting 2018 had het college een éénmalig bedrag uit getrokken van € 650.000 om te tarieven voor afval niet te hoeven verhogen. Deze ruimte is er in de begroting 2019 niet, waardoor er sprake zal moeten zijn van kostprijsdekkende tarieven voor 2019. Dit zal leiden tot een verhoging van de tarieven afvalstoffenheffing in 2019 van gemiddeld zo'n € 30 tot € 40 per woning.

Sinds 2012 hebben de woonlasten zich als volgt ontwikkeld:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	begr 2018	begr 2019
OZB	250,25	257,43	260,92	247,84	250,37	252,87	248,87	254,59
Riool	120,00	150,00	192,00	228,00	234,00	204,00	204,00	210,00
Afval	258,00	247,00	208,00	189,00	194,00	192,00	199,00	229 - 239
	628,25	654,43	660,92	664,84	678,37	648,87	651,87	693,59 - 703,59

Hierbij wordt opgemerkt dat:

- Diftar is in 2013 ingevoerd. Het jaar 2012 is het laatste jaar in de 'oude' systematiek. Toen is echter matiging op de tarieven toegepast. Het kostendekkende tarief van dat jaar was € 296.
- In de jaren erna is er ook nog regelmatig geld onttrokken aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing, te weten € 1.556.000 in 2013, € 534.000 in 2015, € 939.000 in 2016 en € 325.000 in 2017. In 2018 zal naar verwachting € 650.000 aan de voorziening moeten worden onttrokken. De voorziening is hierbij in 2017 en 2018 nog aangevuld vanuit de algemene middelen. Aangezien die ruimte er financieel niet meer is, is het nodig om in 2019 een kostprijsdekkend tarief aan de inwoners van Oosterhout te vragen.
- Op gebied van rioolheffing is in 2013 de systematiek gewijzigd in waterverbruik. Daarna is de verdeling van de kosten tussen woningen en bedrijven nog aangepast.
- De gemiddelde bedragen voor OZB zijn de afgelopen jaren redelijk constant gebleven, terwijl het totaal aan binnengebrachte OZB is gestegen van € 10.631.000 in 2012 naar € 11.655.000 in 2019. De toegepaste inflatiecorrectie op de OZB is de afgelopen jaren dus voor een groot deel uit de areaaluitbreiding (nieuw gebouwde woningen) bekostigd.

Meer informatie en achtergronden over de lokale heffingen vindt u in paragraaf 5.1. van de begroting 2019.

Investeringsen

In de begroting 2019 zijn een groot aantal investeringen opgenomen. Deze investeringen vindt u terug in paragraaf 6.11. van de begroting 2019. De gemeenteraad wordt gevraagd om de uitvoering van deze investeringen te delegeren aan het college, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- De investering betreft een vervangingsinvestering;
- De investering past binnen een vastgesteld beheersplan;
- De investering betreft een routinematige investering met een hoge mate van uitvoerend karakter.

Delegatie van investeringen vindt plaats binnen de in deze begroting bepaalde budgettaire kaders, zijnde de investeringsplafonds per beleidsterrein. Bij mogelijke overschrijding hiervan dient een investering alsnog te worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Verantwoording over de voortgang van het investeringsplan wordt afgelegd middels de 2^e corap en de jaarrekening.

Na delegatie van de investeringen door de raad aan het college, worden investeringskredieten pas beschikbaar gesteld nadat over de concrete uitwerking van de plannen is besloten in het college.

In bijlage 3 van de programmabegroting 2019-2022 is een overzicht opgenomen met een voorstel welke investeringen de gemeenteraad gevraagd wordt om te delegeren aan het college.

Investeringsen waarvan de kaders nog onvoldoende helder zijn worden in principe niet gedelegeerd naar het college. Deze investeringen zullen, voor zover dit nog niet gebeurd is, aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Provinciaal toezicht

De gemeente Oosterhout kan, net als voorgaande jaren, volstaan met het voor 15 november inzenden van de meerjarenbegroting 2019-2022.

Nummer: BI.0180400

DE RAAD VAN DE GEMEENTE OOSTERHOUT;

Gelezen het voorstel van het college van 2 oktober 2018;

BESLUIT:

1. Vast te stellen de meerjarenbegroting 2019-2022;
2. Het voorziene tekort over 2019, zijnde € 1.880.000, dekken uit de bestemmingsreserve sociaal domein;
3. € 7 miljoen overhevelen vanuit de Algemene reserve grondbedrijf (ABR) naar de vrije reserve, en deze labelen voor de (ver)nieuwbouw stadhuis;
4. De investeringskredieten conform bijlage 3 van de programmabegroting 2019-2022 te delegeren aan het college.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 6 november 2018.

DE RAAD VOORNOEMD,

, voorzitter

, griffier